

Nel fascicolo NN.53/54 (v. pp. 45-46.) ho tradotto "il passero solitario" (*Monticola Solitarius*) in ungherese con la parola, che corrisponde al "passero domestica" (*Passer domesticus*), in ungherese "veréb". Dopo la pubblicazione, scoprendo in un'enciclopedia generale ed in un dizionario italiano illustrato che questo uccello appartiene tra gli uccelli passeriformi alla famiglia Turdidi (*passero solitario* = *Monticola solitarius*). Conseguentemente in ungherese si può tradurre il "passero solitario" con la parola "rigó" (*merlo* = *Turdus Merula*), perciò ripropongo la mia traduzione, già pubblicata, con la sostituzione della parola "veréb" in quella "rigó", che suona anche meglio.

Giacomo Leopardi (1798-1837)

IL PASSERO SOLITARIO

D'in su la vetta della torre antica,
Passero solitario, alla campagna
Cantando vai finché non more il giorno;
Ed erre l'armonia per questa valle.
Primavera d'intorno
Brilla nell'aria, e per li campi esulta,
Sì ch'a mirarla intenerisce il core.
Odi greggi belar, muggire armenti;
Gli altri augelli contenti, a gara insieme
Per lo libero ciel fan mille giri,
Pur festeggiando il lor tempo migliore:
Tu pensoso in disparte il tutto miri;
Non compagni, non voli,
Non ti cal d'allegria, schivi gli spassi;
Canti, e così trapassi
Dell'anno e di tua vita il più bel fiore.
Oimè, quanto somiglia
E te, german di giovinezza, amore,
Sospiro acerbo de' provetti giorni,
Non curo, io non so come; anzi da loro
Quasi fuggo lontano;
Quasi romito, e strano
Al mio loco natio,
Passo del viver mio la primavera.
Questo giorno ch'omai cede alla sera,
Festeggiar si costuma al nostro borgo.
Odi per lo sereno un suon di squilla,
Odi spesso un tonar di ferree canne,
Che rimbomba lontan di villa in villa.
Tutta vestita a festa
La gioventù del loco
Lascia le case, e per le vie si spande;
E mira ed è mirata, e in cor s'allegra.
Io solitario in questa
Rimota parte alla campagna uscendo,
Ogni diletto e gioco
Indugio in altro tempo: e intanto il guardo

Az O.L. 53/54. számában (ld. 45-46. l.) a "passero solitario" jelzős állatnevet "remete veréb"-nek fordítottam, mivel a "passero" verebet jelent. Később – a fordítás publikálása után – utánanévezve egy általános enciklopédiában, valamint egy olasz értelmező szótárban tudomást szereztem arról, hogy a "passero solitario" (*Monticola Solitarius*) a Turdidi -családba tartozó madár - N.b. ennek a szónak nem találtam sehol a magyar megfelelőjét -, ezért magyarul "rigó"-nak (olaszul: "merlo" (*Turdus Merula*)) is fordítható, ezért újból közlöm a versfordításom a "veréb" szót a jobban hangzó "rigó"-val felváltva:

Giacomo Leopardi (1798-1837)

A REMETE RIGÓ

Az ősi toronynak csúcsáról,
Remete rigó, a mezőkön át,
Míg él a nap, dalolva szállj,
S e völgyre árasz harmóniát.
Körös-körül a kikelet
Csillámlik a légben, s az ujjongó szántók
Gyönyörén megenyhül szívem.
Hallod a nyájbégetést, a csordabögést;
Míg a többi víg madár egymással versenyre kél
S a szabad égen kereng százfelé,
Legjobb perceiket is ünnepelve
Te mindezt meghúzódva csodálsz elmerengve;
Nincsenek társak, nincs szárnyalás
Derűtlenül haladsz, mindent elkerülve
Dalolsz és tovaillel
Éveid s élted legszebb virága.
Ó jaj, mily hasonlók
Szokásaink! A zsenge évszak édes háznépe
Mulatsága s nevetése,
S te szerelem, az ifjúság fivére,
Elnyűtt napok sanyarú sóhaja,
S nem is tudom, miért, de nem törődöm veletek,
Sőt messze elkerüllek bennetek
Csaknem remeteként,
S szülőföldemnek idegenként,
Így múlik élted tavasza.
E nap, mely most már az estnek enged,
Utcánkban szokásból ünnepelnek.
Hallod, a vidámság harangként zendül
Hallod a vaságyúörgést is gyakorta
Mely házról-házra messzire dübörög vissza.
Minden ünneplőbe cicomázva,
A helyi fiatalság otthonától távol
Az utcákon szerteszét barangol,
S szívében vidám egymást mustrálón.
A mezők távoli zugába
Magányosan bújtam,

Steso nell'aria aprica.
 Mi fere il sol che tra lontani monti,
 Dopo il giorno sereno,
 Al tuo costume il mio! Sollazzo e riso,
 Della novella età dolce famiglia,
 Cadendo si dilegua, e par che dica
 Che la beata gioventù vien meno.
 Tu, solingo augellin, venuto a sera
 Del viver che daranno a te le stelle,
 Certo del tuo costume
 Non dorrai; che di natura è frutto
 Ogni vostra vaghezza.
 A me, se di vecchiezza
 La detestata soglia
 Evitar non impetro,
 Quando muti questi occhi all'altrui core,
 E lor fia vóto il mondo, e il dì futuro
 Del dì presente più noioso e tetro,
 Che parrà di tal voglia?
 Che di quest'anni miei? che di me stesso?
 Ahi pentirommi, e spesso,
 Ma sconsolato, volgerommi indietro.

Minden gyönyört s játékot
 Máskorra halasztottam: közben
 Szerteszét kémlelem a fényes légben,
 Hogy a Nap mint hull alá
 Eltűnván a víg nappal után
 A messzi bércek hátán s mintha azt mondaná,
 Hogy elenyészik a boldog ifjúság.
 Te, magányos madárka, ha eljő
 Élted csillagokkal teli estje,
 Megszokott magányod
 Kínzón rád nem hat,
 Hisz természet gyümölcse
 Minden vágyad.
 Ha a gyűlölt aggkor küszöbét
 Én ki nem kerülhetem,
 S mikor mások szívének néma a szemem,
 Akkor lesz üres a világ s a holnap nekem
 A mánál sötétebb s kegyetlenebb.
 Milyen, s lesz-e majd vágyam?
 Milyennek tűnnek ez éveim? Hogy látom magam?
 Jaj, majd eljő a szánom-bánom kora,
 S vigasztalan bár, visszarévedek gyakorta.

Traduzione di © Melinda B. Tamás-Tarr

Paul Verlaine (1844-1896)

CHANSON D'AUTOMNE -- CANZONE D'AUTUNNO -- ŐSZI DAL

CHANSON D'AUTOMNE

Les sanglots longs
 Des violons
 De l'automne
 Blessent mon cœur
 D'une langueur monotone.

Tout suffocant
 Et blême, quand
 Sonne l'heure,
 Je me souviens
 Des jours anciens
 Et je pleure;

Et je m'en vais
 Au vent mauvais
 Qui m'emporte
 Deçà, delà,
 Pareil à la
 Feuille morte.

CANZONE D'AUTUNNO

I singulti lunghi
 Dei violini
 Dell'autunno
 Trafiggono mio cuore
 D'un monotono languore.

Tutto soffocante
 E smorto, quando
 Risuona l'ora,
 io mi ricordo dei dì
 remoti.
 E rimpiango;

Ed io me ne vado
 Al vento spietato
 Che mi trasporta
 Di qua, di là,
 come la
 foglia morta.

CANZONE D'AUTUNNO

Singhiozzi lunghi
 Dei violini
 Dell'autunno
 Mordono mio cuore
 D'un monotono languore.

Tutto ansimando
 E smorto, quando
 Risuona l'ora,
 io mi ricordo dei giorni
 passati.
 E rimpiango;

Ed io me ne vado
 Al vento spietato
 Che mi trasporta
 Di qua, di là,
 come la
 foglia morta.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

ŐSZI DAL

Őszi hegedűk húrja
bús bánatom jajongja,
a szívemet
kínozon
bágyadtan, monoton.

Fuldoklón
és fakón
ha üt az óra
régi napokra
gondolok zokogva.

S én elillanok
az ellenszéllel,
mely magával ragad
s össze-vissza felkavar
mint valami holt avart.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

ŐSZI DAL

Őszi hegedűhúrok
hosszasan jajongók,
szívemet mardosók
bágyadtan, monoton
fájdalmat okozók.

Minden fojtó
és oly fakó,
mikor üt az óra
a régmúlt napokra
gondolok s zokogok.

És én elsietek
a vad ellenszéllel,
mely magával ragad
s össze-viszakavar
mint holmi holt avart.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

ŐSZI DAL

Őszi hegedűk húrja
bús bánatom jajongja,
a szívemet
kínozon
bágyadtan, monoton.

Minden fuldokló
és olyan fakó
midőn üt az óra
s a régmúlt napokra
gondolok zokogón.

S én elmegyek
a gonosz széllel,
mely magával ragad
s össze-vissza felkavar
mint valami holt avart.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

ŐSZI DAL

Őszi hegedűk
nagy bánata jajongva,
a szívemet
kínozza
monoton bágyadtan.

Mind fuldokló
s sápadt-fakó
mikor kong az óra
s én a régmúlt napokra
gondolok zokogva..

S én elmegyek
a gonosz széllel,
mely magával ragad
s össze-vissza felkavar
mint valami holt avart.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

ŐSZI DAL

Őszi hegedűk húrja
bús bánatom jajongja,
a szívemet
kínozon
bágyadtan, monoton.

Minden fuldokló
s sápadtan fakó
mikor üt az óra
s én az elmúlt napokra
gondolok zokogva.

S én elmegyek
a gonosz széllel,
mely magával ragad
s össze-vissza felkavar
mint valami holt avart.

Traduzione © di Melinda B. Tamás-Tarr

N.B. Qui abbiamo riportato oltre le due variazioni della traduzione italiana altre nuove versioni delle traduzioni ungheresi. Le prime variazioni delle traduzioni ungheresi si trovano nel n. 33-34 del fascicolo stampato. In internet nell'indirizzo: <http://digilander.libero.it/rivistaletteraria/tradurre33-34.htm>.

A két olasz fordítás-változat mellett itt publikálunk újabb magyar fordítás-verziókat. A magyar fordítások első variációi a nyomtatott példányunk 33-34. számában olvashatók, az interneten pedig a fent jelzett címen.

Si può consultare le alcune nuove variazioni sulla pagina del ns. supplemento online in ungherese / Néhány új variáció a magyar nyelvű online függelékünk oldalán tanulmányozható:

<http://www.osservatorioletterario.net/paulverlainechansonautomnesonoszidal.pdf>